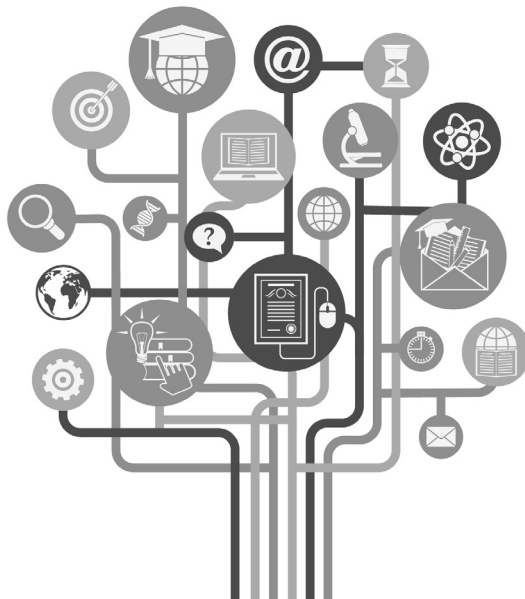

2

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร

A Model for Developing Teacher's Necessary Competencies
for Thailand 4.0 of Educational Institutions under the Office
of Primary Education Services Area of Kamphaeng Phet Province

ไพโรจน์ วชิรินทรวัฒน์ สุวัฒน์ วรานุสาสน์ และ วรรรณภา ประทุมโทน
Pairot Vachirintrawat Suwat Waranusast and Wannapa Pratoomtone

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร

A Model for Developing Teacher's Necessary Competencies for
Thailand 4.0 of Educational Institutions under the Office of
Primary Education Services Area of Kamphaeng Phet Province

ไพโรจน์ วชิรินทรวัฒน์¹ สุวัฒน์ วรานุสาสน์² และ วรณภา ประทุมโทน³

Pairot Vachirintrawat Suwat Waranusast and Wannapa Pratoomtone

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร 62000 ประเทศไทย

Faculty of Education, Kamphaeng Phet Rajabhat University, Kamphaeng Phet 62000,
Thailand e-mail : 001.teacher@kpw.ac.th

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร 62000 ประเทศไทย

Faculty of Education, Kamphaeng Phet Rajabhat University, Kamphaeng Phet 62000,
Thailand e-mail : suwat.waranusast@gmail.com

³คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร 62000 ประเทศไทย

Faculty of Education, Kamphaeng Phet Rajabhat University, Kamphaeng Phet 62000,
Thailand e-mail : vannapap@hotmail.com

Received : November 21, 2021 Revised : February 19, 2022 Accepted : February 24, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร 2) พัฒนารูปแบบและคู่มือการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร 3) ประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัย พบว่า 1) การสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า สมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 มีทั้งหมด 3 สมรรถนะ คือ สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะ

ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล และสมรรถนะด้านทักษะ รวมทั้งหมด 13 สมรรถนะย่อย 58 ตัวชี้วัด 2) การพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ได้ 6 องค์ประกอบ และคู่มือการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ได้องค์ประกอบ ดังนี้ ปก คำนำ บทนำ บทที่ 1 บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินงาน บทที่ 4 ปัญหาอุปสรรค/แนวทางการแก้ไข และพัฒนางาน และบรรณานุกรม 3) ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ด้านความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความเหมาะสมของคู่มือรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบ; สมรรถนะที่จำเป็นของครู; ไทยแลนด์ 4.0

Abstract

The purposes of this study were 1) to study the elements of necessary competence in Thailand 4.0 era for teachers under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 2) to develop a model to improve the necessary competence in Thailand 4.0 era for teachers under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 3) to evaluate the said model. The research methodology was consisted of three steps. Step 1, create the model for developing a necessary competence in Thailand 4.0 era for teachers under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office. Step 2, develop and inspect the model for developing a necessary competence in Thailand 4.0 era for teachers under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office by setting up a workshop

with 9 experts. Step 3, to evaluate the model by conducting the public hearing with 17 of the school administrators.

2

The results of research were as follows:

1) The necessary competence in Thailand 4.0 era for teachers included 3 competences which were knowledge competency, personal attributes competency, and skills competency, 2) The model of necessary competence in Thailand 4.0 era for teachers under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office consisted of six components 3) The result in overall of the evaluate the model of necessary competence in Thailand 4.0 era for teachers under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office that the possibility and benefit was at the best level.

Keywords : Model; Necessary Competencies; Thailand 4.0 era

บทนำ

การจะพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนตามแนวทางไทยแลนด์ 4.0 ได้นั้นต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับยุคไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งการศึกษาไทยยุค 4.0 เป็นการจัดการเรียนการสอนที่สอนให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ทุกหนทุกแห่งบนโลกนี้มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่างๆ มาตอบสนองความต้องการของสังคมผู้ที่มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาให้เด็กและเยาวชนของประเทศมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับประเทศไทย 4.0 คือ ครู ดังนั้น ครูต้องมีความรู้ความสามารถเพียงพอในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาประเทศในยุคไทยแลนด์ 4.0

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบาย จำนวน 11 ข้อ โดยเฉพาะข้อที่ 4 ที่กล่าวถึง การยกระดับความเข้มแข็งมาตรฐานวิชาชีพครูและผู้บริหารสถานศึกษา โดยให้ครูเป็นผู้ที่มีความสามารถและทักษะที่เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนรู้ออกของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา มีความสามารถในการบริหารจัดการ และเป็นผู้นำทางวิชาการ ครูและผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน สร้างความมั่นใจและไว้วางใจ ส่งเสริมให้รับผิดชอบต่อผลที่เกิดกับนักเรียนที่สอดคล้องกับวิชาชีพ และผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า มีจุดอ่อน คือ ครูสอนไม่ตรง

กับสาขาวิชาเอกและมีภาระงานมาก ผลการทดสอบทางการศึกษาโดยเฉลี่ยต่ำกว่าระดับชาติ ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง บุคลากรปรับเปลี่ยนโยกย้ายบ่อย จำนวนโรงเรียนขนาดเล็ก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการบริหารจัดการศึกษา (แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2, 2560)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น และข้อจำกัดในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร เห็นได้ว่า การพัฒนาครูระดับสถานศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่ง แต่เนื่องจากมีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูหลายหน่วยงาน ซึ่งต่างก็กำหนดสมรรถนะและวิธีการพัฒนาครูแตกต่างกันไปตามความต้องการของหน่วยงานนั้นๆ รวมทั้งยังกำหนดวิธีการพัฒนาครูผู้สอนที่เป็นแบบเฉพาะของตนเองทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ไม่ตรงกับความต้องการของครูผู้สอนและสถานศึกษา ทำให้เกิดความยุ่งยากในการบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาครูผู้สอนให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ในการพัฒนาครูผู้สอนให้มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานโดยตรง จึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ให้สอดคล้องกับความต้องการของครูผู้สอนและนโยบายของสถานศึกษาเป็นสำคัญ

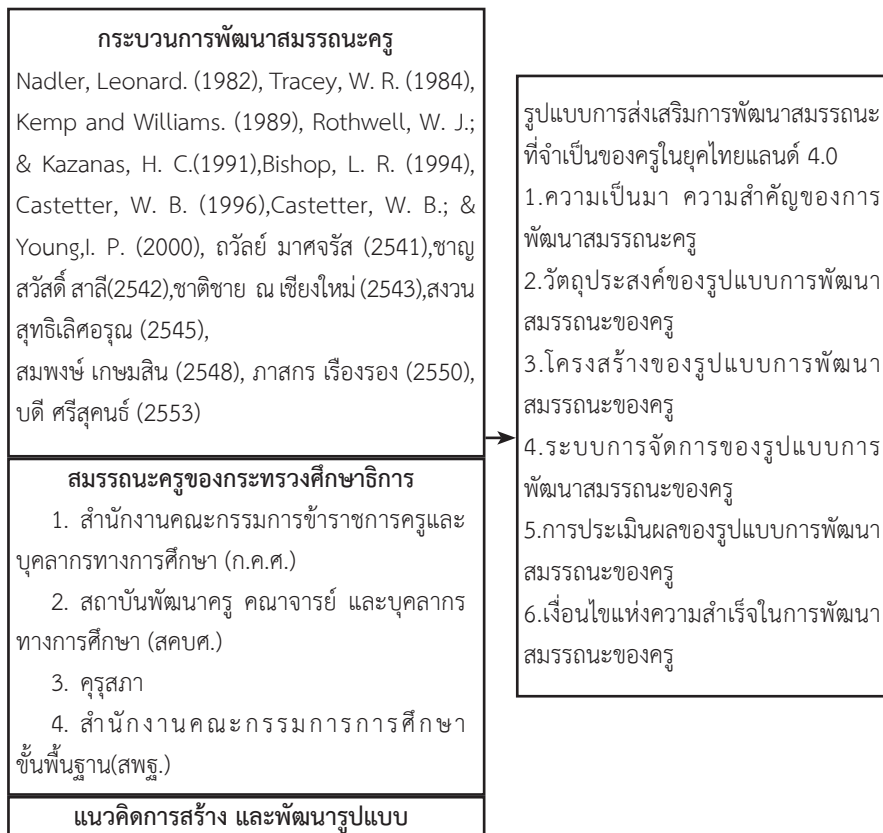
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อพัฒนารูปแบบและคู่มือการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

2

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาและทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับไทยแลนด์ 4.0 กระบวนการพัฒนาสมรรถนะครูของนักวิชาการและนักการศึกษาต่างๆ สมรรถนะครูของหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ จากหน่วยงานต่างๆ คือ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (สคบศ.) ครูสภา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ตลอดจนนักการศึกษา นักบริหารทางการศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบสามารถสรุปได้ว่า การกำหนดองค์ประกอบของ

รูปแบบ ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ โครงสร้างของรูปแบบ ระบบการจัดการของรูปแบบ การประเมินผลของรูปแบบ และเงื่อนไขแห่งความสำเร็จ

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียด ดังนี้

เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดองค์ประกอบสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการอ่านและจดบันทึกเป็นตารางวิเคราะห์เนื้อหา และการสร้างองค์ประกอบสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 และนำมาสังเคราะห์และจัดลำดับความถี่

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สังเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0

2. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียด ดังนี้

เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานอย่างน้อย 10 ปี หรือมีผลงานทางวิชาการ จำนวน 17 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ซึ่งจะใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เพื่อนำมาสังเคราะห์และจัดลำดับความถี่

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และการแจกแจงความถี่

3. ศึกษาองค์ประกอบรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา

เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นักวิชาการ หรืออาจารย์ในระดับอุดมศึกษา จำนวน 3 คน ผู้บริหารการศึกษา หรือผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน และนักวิชาการด้านการพัฒนาสมรรถนะของครู จำนวน 3 คน รวมทั้งหมด 15 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม โดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยใช้เทคนิคการใช้คำสำคัญ (key word) เป็นแนวทางการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ที่ใช้ในการสนทนา

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Inductive) ที่ได้จากการสนทนากลุ่มนำมาแยกเป็นคำพูดของแต่ละบุคคล แล้วแยกตามองค์ประกอบที่กำหนด ตลอดจนหาความสัมพันธ์ของข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้จากการสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบและคู่มือการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

1. ร่างรูปแบบและคู่มือการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยนำข้อมูลจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร และประเด็นที่สัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 1 มาจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) จำนวน 20 คน โดยต้องมีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการพิเศษ และมีประสบการณ์การทำงานอย่างน้อย 10 ปีหรือมีผลงานทางวิชาการ และเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในด้านการพัฒนาสมรรถนะของครู

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

2. ตรวจสอบการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยการสนทนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ จัดสัมมนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโทหรือมีวิทยฐานะในระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 5 คน ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท หรือมีวิทยฐานะตั้งแต่ระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 2 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อเสนอแนะต่างๆ ของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาฉันทามติ (Consensus) และปรับปรุงแก้ไขเป็นรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร และนำไปสู่การประเมิน

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ปรับรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยการประชุมประชาพิจารณ์ (Public Hearing)

เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งมีลักษณะเป็นทั้งปลายเปิดและปลายปิด ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นักวิชาการหรืออาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 4 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 11 คนและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่มีระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท หรือมีวิทยฐานะตั้งแต่ระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 2 คน รวมทั้งหมด 17 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามเกณฑ์ โดยต้องมีค่าเฉลี่ย ≥ 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $\leq .100$ (ประคอง กรรณสูตร, 2553, หน้า 73)

สรุปผลการวิจัย

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำแพงเพชร ได้สมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ทั้งหมด 3 สมรรถนะ คือ สมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สมรรถนะด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล และสมรรถนะด้านทักษะ รวมทั้งหมด 13 สมรรถนะ ดังนี้ สมรรถนะด้านความรู้ ประกอบด้วย 5 สมรรถนะย่อย คือ 1) ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ 2) ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน 3) ความสามารถในการวัดและประเมินผล 4) ความสามารถในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต และ 5) ความสามารถในการจัดระบบดูแลและช่วยเหลือผู้เรียน สมรรถนะด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย 3 สมรรถนะย่อย คือ 1) ด้านการพัฒนาพฤติกรรม 2) ด้านการพัฒนาจิต และ 3) ด้านการพัฒนาปัญญา สมรรถนะด้านทักษะ ประกอบด้วย 5 สมรรถนะย่อย คือ 1) ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร 2) การใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการแสวงหาความรู้ การสื่อสารและการสร้างนวัตกรรม 3) การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการวิจัย 4) การทำงานร่วมกับชุมชน ความสามารถในการกำกับดูแลชั้นเรียนและผู้เรียน และ 5) จัดกิจกรรม/โครงการหรือสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียน

2) การพัฒนารูปแบบและคู่มือการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

2.1 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ได้องค์ประกอบดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 โครงสร้างของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 4 ระบบการจัดการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 5 การประเมินผลของรูปแบบและ องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขแห่งความสำเร็จ

2.2 คู่มือการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ได้องค์ประกอบ ดังนี้ ปก คำนำ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 ชั้น

ตอนการดำเนินงาน บทที่ 4 ปัญหาอุปสรรค/แนวทางการแก้ไข และพัฒนางาน และ
บรรณานุกรม

3. การประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของ
ครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
ศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

3.1 การประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์
4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
ด้านความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ในภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

3.2 ความเหมาะสมของคู่มือรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูใน
ยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

องค์ประกอบสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ได้สมรรถนะ
ที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ทั้งหมด 3 สมรรถนะหลัก คือ สมรรถนะด้านความรู้
สมรรถนะด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล และสมรรถนะด้านทักษะ รวมทั้งหมด 13
สมรรถนะ 58 ตัวชี้วัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธิธินซ์ ปะเสระกั้ง (2553) ที่ศึกษา
ผลการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า ครูผู้สอนต้องมีสมรรถนะในการ
ปฏิบัติงาน 6 สมรรถนะ ได้แก่ สมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียน
รู้ สมรรถนะด้านการพัฒนาผู้เรียน สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน สมรรถนะ
ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ และสมรรถนะด้าน
การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ เมธิธิน
สมอุมจารย์ (2556) ที่ได้ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรม
ในสถานศึกษา พบว่า ครูช่างอุตสาหกรรมในสถานศึกษาต้องมีสมรรถนะประจำสายงาน

ได้แก่ สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะด้านการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี สารสนเทศทางการศึกษา สมรรถนะด้านการวัดผลและประเมินผล สมรรถนะด้านการใช้จิตวิทยาสำหรับครูเพื่อการจัดการเรียนการสอน สมรรถนะด้านการวิจัยทางการศึกษา สมรรถนะด้านการบริหารจัดการในชั้นเรียน และ สมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาารูปแบบและคู่มือการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า จากการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ได้องค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 โครงสร้างของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 4 ระบบการจัดการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 5 การประเมินผลของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขแห่งความสำเร็จ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบโดยการศึกษาแนวปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จด้วยการศึกษา เอกสาร สัมภาษณ์ ดำเนินการการยกร่างรูปแบบโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการตรวจสอบรูปแบบการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ เป็นไปตามขั้นตอนระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมาน อัครภูมิ (2550 : 83-84) กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของรูปแบบ การพัฒนารูปแบบใดๆ ก็ตาม ผู้ออกแบบรูปแบบต้องรู้ว่าจะออกแบบรูปแบบการดำเนินงานนี้ขึ้นมา เพื่อวัตถุประสงค์ใด โดยทั่วไปจะพัฒนารูปแบบเพื่อแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเพื่อให้การดำเนินงานเกิดผลดีอย่างใดอย่างหนึ่ง ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบมีเพื่อให้การดำเนินงานของรูปแบบเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้ออกแบบรูปแบบต้องกำหนดว่าจะออกแบบรูปแบบนั้นๆ บนฐานคิดของทฤษฎีและหลักการใด ส่วนองค์ประกอบที่ 3 องค์ประกอบที่ 4 และองค์ประกอบที่ 5 มีความเชื่อมโยงและเกี่ยวพันกันและกันและมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในเชิงระบบ และสอดคล้องกับแนวคิดของ ธีระ รุญเจริญ (2550) กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ระบบและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัด

กำแพงเพชร ประกอบด้วย ปก ส่วนนำ บทนำ บทที่ 1 บทที่ 2 บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ บทที่ 3 หลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติงาน/เงื่อนไข บทที่ 4 วิธีการปฏิบัติงาน/รายละเอียดการปฏิบัติงาน บทที่ 5 ปัญหาอุปสรรค/แนวทางการแก้ไข และพัฒนางาน บรรณานุกรม ภาคผนวก เมื่อพิจารณา เนื้อหามีส่วนส่งเสริม รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรได้ การกำหนดหัวข้อเรื่องสอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่องนั้นๆ การใช้ภาษามีความถูกต้อง ชัดเจนและเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอีกประการที่ส่วนประกอบ เนื้อหาในคู่มือ ได้ผ่านการพัฒนาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการ ส่งผลให้เนื้อหา และภาษาที่ใช้ในคู่มือมีความสมบูรณ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ตามองค์ประกอบของคู่มือ สอดคล้องกับแนวคิดของ กฤษณี พลไทย (2553) กล่าวไว้ว่า คู่มือ คือ การอธิบายหรือให้รายละเอียดของการดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบผลสำเร็จ โดยผ่านขั้นตอนหรือกระบวนการต่างๆ คู่มือเป็นหนังสือหรือเอกสารที่ใช้ควบคู่กับการจัดกิจกรรมต่างๆ เป็นเอกสารที่ให้แนวทางการปฏิบัติแก่ผู้ใช้คู่มือ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถดำเนินการในเรื่องนั้นๆ ด้วยตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของ ธนาวิชัย จินดาประดิษฐ์ และ จารุวรรณ ณ ยอดระฆัง (2552) กล่าวไว้ว่า คู่มือการปฏิบัติงาน (Work Manual) เปรียบเสมือนแผนที่บอกเส้นทางการทำงานที่มีการกำหนดจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของกระบวนการการปฏิบัติงาน การระบุขั้นตอนและรายละเอียดของกระบวนการต่างๆ โดยส่วนใหญ่จัดทำขึ้นสำหรับงานที่มีความละเอียด ซับซ้อน และหลายขั้นตอน สามารถปรับปรุงแก้ไขเมื่อการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานไว้อ้างอิงในความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน

ประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านความเหมาะสม คือ วัตถุประสงค์ หลักการ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า กระบวนการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัด

กำแพงเพชร ดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการมีความเป็นระบบตาม วัตถุประสงค์ หลักการ ของการพัฒนาแบบ ตามขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนา โดยเริ่มจากการศึกษา สภาพ ปัญหา การสร้างรูปแบบอย่างเป็นระบบ การตรวจสอบรูปแบบ และประเมินรูปแบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ รัตนะ บัวสนธ์ (2552) กล่าวไว้ว่า กระบวนการวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สังเคราะห์ สำนวนสภาพปัจจุบันปัญหาหรือความต้องการ ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ สร้างและ ประเมินนวัตกรรม ขั้นตอนที่ 3 การนำนวัตกรรมไปทดลองใช้ ขั้นตอนที่ 4 การประเมิน และปรับปรุงนวัตกรรม และขั้นตอนที่ 5 การเผยแพร่นวัตกรรม สอดคล้องกับแนวคิด ของ เมียชัน และ คีตอวีรี (Meason & Khedourri, 1985, อ้างถึงใน ธนินาฏ ณ สุทร, 2545) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาแบบ คือ 1) รวบรวมปัญหา (Problem formulation) 2) สร้างรูปแบบ (Model Construction) 3) ทดสอบรูปแบบ (Testing the Model) 4) การนำรูปแบบไปใช้ (Implementation) 5) การปรับปรุงรูปแบบ (Model Updating) ในการตรวจสอบและการประเมินรูปแบบที่สร้างขึ้นได้ผ่านการประเมินในด้านความ เหมาะสมและความเป็นไปได้

ข้อเสนอแนะสำหรับผลการวิจัยนำไปใช้

1. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถนำไปใช้ในการกำหนด นโยบายบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาให้บรรลุ วัตถุประสงค์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. สถานศึกษา สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นองค์รวม ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษา สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะ ที่จำเป็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาได้

เอกสารอ้างอิง

กฤษฏี พลไทย. (2553). *การเขียนคู่มือการปฏิบัติงาน*. ชุมพร : มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ชุมพร
ธนาวิชัย จินดาประดิษฐ์ และ จารุวรรณ ยอดระฆัง. (2552). *การจัดทำคู่มือการ
ปฏิบัติงาน*. กรุงเทพฯ : คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

- ฉีนินาฏ ฦ สนทร. (2545). *การพัฒนาารูปแบบและกลยุทธ์การบริหารคุณภาพสำหรับ
กิจการนั้กศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการ
ศึกษา*. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง
- ประคอง กรรณสูต. (2542). *สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2552). *ทิศทางและอาณาบริเวณประเมิน .นครสวรรค์ : สวรรค์วิถีการพิมพ์*.
- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และ บุคลากรทางการศึกษา สถาบัน. (2552). *ยุทธศาสตร์
การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ปี 2552-2554*. กรุงเทพฯ : สำนัก
ปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมาน อัครภูมิ. (2550). *การพัฒนาารูปแบบการบริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัด.
หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานกำแพงเพชร เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2. (2559). *แผนปฏิบัติการ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560 กลุ่มนโยบายและแผน*. กำแพงเพชร :
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2550). *ระบบการ
พัฒนาข้าราชการครู*. *วารสารข้าราชการครู*, 31(3), 16-19.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). *คู่มือสมรรถนะข้าราชการพลเรือนไทย*.
กรุงเทพฯ : พี เอ ลีฟวิ่ง.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2548). *มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ :
สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- เมธีธันช ปะเสระกั้ง. (2553). *รายงานการวิจัยการพัฒนาสมรรถนะครูโดยการใช้โรงเรียน
เป็นฐาน (School based training) ด้วยกระบวนการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ
ของโรงเรียนกลางคลองสอง (พร ดีเจริญ) ปีการศึกษา 2552 สำนักงานเขต
คลองสามวากรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ : โรงเรียนกลางคลองสอง (พร ดีเจริญ).
- เมธีสิน สมอุมจารย์. (2556). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในสถาน
ศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*. *วารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 15 (ฉบับพิเศษ), 169-184.

